

Inleiding: woestijnen stof tot nadenken

Wie ooit Latijn heeft geleerd, herkent ongetwijfeld het roodgeletterde eerste vers in het manuscript dat de voorpagina van dit boek siert. Tityrus ligt al 20 eeuwen onder het wijde dak van een beuk, en de openingswoorden waarmee Meliboeus hem aanspreekt, zijn door vele generaties scholieren uit het hoofd geleerd.

Mijn opa zaliger sprak de Latijnse woorden vreemd uit, vond ik, toen ik ze hem hoorde citeren. Op school zeiden we tenminste “patuláe” en niet “patulē”. Later begreep ik dat hij Vergilius op zijn Kerklatijs uitsprak. Dat wij echter beiden de verzen helemaal anders uitspraken dan de dichter had bedoeld, ontging mij toen volledig. Dreunend denderden honderden Latijnse verzen voorbij met een stevige klemtoon op de *ictus* (*Tityre tú patuláe recubáns sub tégmine fági*). Ook durf ik te betwijfelen of ik Tityrus toen echt *zag* liggen onder die brede beukenkruin. Inhoudelijke beleving was er weinig. Latijnse poëzie lezen was als het kraken van een moeilijke code. De sleutels die we kregen aangereikt, waren van een andere makelij dan de prozasleutels. Plots werd over klinkerlengte gesproken, kwamen stijlfiguren op de proppen en was de vertrouwde zee van *mare* in *pelagus* veranderd. Vertalen werd nóg meer puzzelen. Maar wiskundig georiënteerde leerlingen konden zich wel uitleven met scanderen: een technisch werkje waarvoor je goed moest kunnen tellen en elimineren.

Was het de liefde voor puzzelen, de passie van mijn leraren of de inhoud van onder andere de *Metamorphoses*, de *Aeneis* en de liefdeslyriek? Ik weet het niet meer. Latijn bleef ik hoe dan ook liefhebben. De hierboven geschetste onderwijstraditie heeft me er in ieder geval niet van weerhouden om voor een universitaire opleiding klassieke talen te kiezen. Maar zelf studenten Latijnse poëzie leren lezen en beleven vind ik ook na twee decennia nog altijd een uitdaging.

Als editor van *Didactica Classica Gandensia* ben ik dan ook bijzonder blij met de publicatie van voorliggend boek. Het vormt de neerslag van de didactische zoektocht van drie bevlogen leraren met een passie voor poëzie (en voor de waarheid). De kiem werd gelegd in een studiedag en in een onderzoeksproject. In mei 2016 organiseerden we samen met dr. Yanick Maes aan de Universiteit Gent de nascholing *Latijnse klanken in de klas*. Hiermee wilden we leraren informeren over wetenschappelijke inzichten rond metriek en hun ook een leerlijn demonstreren voor een “natuurlijke” (correcte, logische, inductie-

tieve) omgang met de Latijnse uitspraak en metriek over de jaren heen. Auteurs Kobe Kennes en Dennis Lenders maakten deel uit van het team dat workshops heeft ontworpen en gerealiseerd. “De nascholing was iets te revolutionair”, zo mailde een deelnemer nadien, “maar net daardoor kreeg ik woestijnen stof tot nadenken”. Kristien Hulstaert, die op dat moment haar boek over een nieuwe leesdidactiek finaliseerde (*Latijn: lezen zien begrijpen. De positionele methode in de klas*, 2016) werd geïnspireerd tot een volgend onderzoeksproject aan de Karel de Grote Hogeschool (2017-2018), met als doel de leesmethode door te trekken naar poëzie.

Verzen tot leven lezen is een meerstemmig boek geworden waarin de Latijnse poëzie vanuit verschillende – didactische – invalshoeken wordt benaderd. Rode draad doorheen de drie delen, die gewijd zijn aan respectievelijk leesmethode, metriek en poëtische analyse, vormt het streven om leerlingen op een natuurlijke, inductieve manier te laten ontdekken wat de eigenheid van poëzie inhoudt. Dat de voorgestelde benaderingen niet altijd gelijktijdig kunnen worden gehanteerd, is onvermijdelijk. Latijnse poëzie is immers als een vernuftig wandtapijt waarin vele fijne draden samen een prachtig geheel vormen. Willen we dat het kunstwerk voor 21ste-eeuwse jongeren betekenis krijgt, dan kunnen we niet anders dan het wat te ontrafelen. Of we nu eerst op de metriek en de muzikaliteit focussen, zoals Kobe Kennes doet in deel II, dan wel op de inhoud (deel I, Kristien Hulstaert) maakt in wezen niet uit. Het is aan de leraar om de benadering te kiezen die hem en zijn leerlingen het meest aanspreekt. Eens de leerlingen de basisstructuur van het kunstwerk begrijpen, kunnen ze inzoomen op details, zoals Dennis Lenders voortoont in deel III van dit boek.

Het laatste woord over Latijnse poëzie in de klas is hiermee allerminst gezegd. Er blijven woestijnen stof tot nadenken en, vooral, tienduizenden verfrissende verzen om ons aan te laven.

Veel leesplezier gewenst.

Katja De Herdt